MEMO

Gemeente : **Losser** **Datum:** 25 mei 2021
Team : **Team Veiligheid**
Aan : **Gemeenteraad Losser**
Van : Burgemeester
Kopie aan :
Onderwerp : Oplegnotitie bij het Integraal Veiligheidsbeleid 2021-2024

'Waarom moet Losser investeren in veiligheid'?
In deze oplegnotitie willen we graag nadere informatie geven over het thema Integrale veiligheid in Losser en aan het eind antwoord geven op die vraag.

Inleiding

Losser is een relatief veilige gemeente. Om de gemeente veilig te houden, is het van belang om samen op te trekken met inwoners, maatschappelijke organisaties, de hulpdiensten, het Openbaar Ministerie, andere overheden en ondernemers. De manier waarop de gemeente Losser zich inzet op alle onderwerpen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid komt samen in het Integraal Veiligheidsbeleid.
Zoals gezegd is Losser een relatief veilige gemeente om te wonen, werken en recreëren. Echter, ook in Losser zien wij een aantal negatieve ontwikkelingen op een aantal veiligheidsvraagstukken, net als in Twente en op landelijk niveau, die onze inwoners direct (kunnen) raken. Denk daarbij aan een toename op het gebied van verwarde/kwetsbare personen, een toename in woonoverlast/burenruzies en rondhangende jeugd die voor overlast zorgt en soms intimiderend gedrag vertoont. Maar denk daarbij ook aan veiligheidsvraagstukken die doorgaans onzichtbaar zijn voor het collectief, maar echt ondermijnend werken, zoals afpersing, misbruik, hennepteelt, etc.
Investeringen op het gebied van al deze vraagstukken zijn van groot belang om de veiligheidsproblematiek inzichtelijk te maken en te houden, hier een integrale aanpak op te ontwikkelen en handhavend te kunnen optreden. Dit is noodzakelijk om de cohesie in onze samenleving gezond te houden en met elkaar veilig te kunnen (blijven) wonen, werken en recreëren in Losser.
In deze oplegnotitie bij het Integraal Veiligheid Plan (IVP) willen we de gemeenteraad, zoals verzocht is, nader informeren over de concrete actiepunten en financiering voor het komende jaar. Wat gaat er mis als we geen of minder werkbudget hebben voor integrale veiligheid?

Wat hebben we de afgelopen jaren gedaan?

Het huidige IVP gaat over de periode 2017-2020 en is daarom toe aan een herziening. Daarnaast hebben er zich sindsdien landelijk, regionaal en lokaal veel ontwikkelingen voor gedaan binnen het veiligheidsdomein. De afgelopen jaren heeft Losser ingezet op versteviging van het programma integrale veiligheid. Momenteel zijn we daar nog steeds volop mee bezig. Maar: na het zaaien is het nu ook tijd om te gaan oogsten.
We hebben al mooie resultaten behaald de afgelopen jaren. Dat succes hebben we te danken aan de inzet van een mix van instrumenten en goede samenwerking met onze partners. Kortom, we hebben de basis op orde:

- Korte lijnen en veelvuldig afstemming met interne en externe partners
- Zorgvuldig proces rondom casuïstiek (maatwerk)
- Diverse preventie-activiteiten en bewustwordings-campagnes op verschillende thema's
- We werken aan een integrale aanpak binnen de gemeente Losser, waaronder op het snijvlak zorg en veiligheid

- Verschillende activiteiten op het thema ondermijning

Het nieuwe IVP 2021-2024 geeft dit ook weer. Het IVP heeft weer een looptijd van 4 jaar. Een aantal prioriteiten wordt benoemd, maar we weten ook dat flexibiliteit binnen het veiligheidsdomein van groot belang is. Immers, het veiligheidsdomein laat zich lastig voorspellen. De coronapandemie heeft dat de afgelopen 1,5 jaar al te goed inzichtelijk gemaakt.

Waarom een Integraal Veiligheid Plan (IVP)?

Een IVP is niet alleen van belang voor een gemeente, maar ook voor haar partners. Het is een beleidskader, een kapstok voor het beleid en de uitvoering in de komende 4 jaren. Ieder jaar maken we een uitvoeringsprogramma op basis van het IVP, zodat de actualiteit meegenomen kan worden in de activiteiten per jaar. Het IVP is ook een belangrijk instrument als het gaat om de verantwoording van de handhaving van de openbare orde en veiligheid, onderdeel van de portefeuille van de burgemeester. *Indien gewenst kunnen we jaarlijks een veiligheidsdebat met de gemeenteraad, burgemeester, politie en team Veiligheid organiseren. Aan de hand van de actualiteit en het dashboard veiligheid kunnen we dan op inhoud met de raad praten over veiligheidsonderwerpen.*
In het IVP worden de prioriteiten vastgesteld voor de komende jaren, zodat extra aandacht daaraan besteed kan worden. Deze prioriteiten zijn benoemd naar aanleiding van de cijfers en trends in Losser, maar ook naar aanleiding van gesprekken met partners. Daarnaast hebben we te maken met veel landelijk georganiseerde organisatie met regionale eenheden, zoals politie, OM en het RIEC, en sluiten we aan bij hun prioriteiten en jaarplannen. Ca. 80% is reeds regionaal bepaald, ca. 20% is ‘couleur locale’.

Wat willen we gaan versterken?

Er gaat al heel veel goed op het gebied van veiligheid, maar er zijn ook een aantal punten die we willen versterken:

- Verstevigen verbinding tussen zorg en veiligheid
- Van casuïstiek naar structurele, integrale aanpak, met uiteraard ook aandacht voor maatwerk. Casuïstiek oppakken, doorgeleiden en volgen.
- Meer samenhang en verbinding in de organisatie creëren: integraliteit
    - Structureel overleg met beleidsdomeinen wonen en zorg
    - Team veiligheid: aanjager voor vakafdelingen op gebied van preventie, signalering en benutten van instrumentarium.
- Versteviging positie lokale driehoek
    - Integrale afweging met lokale driehoek over inzet instrumentarium. Welk middel is het meest effectief op welk moment?
    - Inzetten van (nieuwe) bevoegdheden burgemeester, na afstemming in de lokale driehoek
- Meer zicht en activiteiten op het thema ondermijning
- Integrale aanpak rondom verschillende vormen van overlast met als doel overlast voor onze inwoners te verminderen.
- Speerpunten IVP doorontwikkelen en aanpassen op basis van actuele cijfers, ontwikkelingen. Dashboard Veiligheid: betere informatiepositie.

Speerpunten 2021-2024

Prioriteit Jeugdoverlast

Waarom prioriteit?
De jeugd heeft de toekomst; ook in de gemeente Losser. We willen graag meer aan de voorkant komen door vroegtijdig problemen te signaleren en jongeren te helpen op het rechte pad te blijven. Daarnaast kan jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit een grote negatieve invloed hebben op het woongenot van andere Losserse inwoners.

Wat willen we bereiken?
- Voorkomen van ontwikkeling overlastgevende of criminele jeugdgroepen
- Voorkomen dat overlastgevend gedrag overgaat in crimineel gedrag

Wat gaan we doen?
- Meldingsbereidheid vergroten/bewustwording onder de inwoners van Losser
- Voorkomen/verminderen van middelengebruik onder jongeren door:
    - Inzet van BOA's bij evenementen
    - Pilot nalevingsonderzoek Drank en Horecawet
    - Verbod op lachgas onderzoeken
    - NIX18 (alcoholpreventieplan)
- Aanpak jeugdoverlast conform 7-stappenplan
- Inzet van Saxion-studenten op dit thema middels analyses, afstudeeronderzoeken naar specifieke aspecten.
- In samenspraak met verschillende partners, waaronder het sociaal domein en welzijnsorganisatie Fundament: voldoende jeugdactiviteiten en inzet van jeugdwerkers voor de goede contacten met onze jeugd
- Combinatie inzet van zorg, dwang en drang. Maatwerk!
- Verbeteren informatiepositie door middel van dashboard Veiligheid

Prioriteit Woonoverlast en personen verward gedrag

Waarom prioriteit?
- In je eigen woning en woonomgeving moet iedereen zich veilig en prettig voelen
- De tolerantie in de samenleving neemt af: mensen accepteren steeds minder en ervaren sneller overlast van anderen.
- Het aantal meldingen van woonoverlast/burenruzies is de afgelopen jaren toegenomen
- Het aantal meldingen over verwarde personen neemt toe.

Wat willen we bereiken?
- Intensieve en integrale samenwerking op het gebied van sociale problematiek, waaronder woonoverlast en aanpak personen verward gedrag
- Verminderen van deze vorm van overlast

Wat gaan we doen?
- Inzet van Buurtbemiddeling
- Inzet bestuurlijke bevoegdheden, zoals Wet Verplichte GGZ, Wet aanpak woonoverlast
- Verbeteren informatiepositie door middel van dashboard Veiligheid
- Maatwerk, maar wel integrale aanpak
- Aanmelden bij Top X, indien nodig. Inzet van zorg, dwang en drang.
- Vroegsignalering bij verwarde personen

- Afspraken maken met relevante stakeholders; korte lijnen, elkaar snel vinden indien nodig.

Prioriteit Ondermijning en weerbare samenleving

Waarom prioriteit?
In tegenstelling tot de voorgaande prioriteiten is het thema Ondermijning minder zichtbaar, maar zeker niet minder ingrijpend. Het thema krijgt steeds meer aandacht, zowel landelijk, regionaal als lokaal. We krijgen steeds meer zicht op de aard en omvang van ondermijnende criminaliteit. Ondermijning kan zich heimelijk verder verspreiden en dat kan een bedreiging vormen voor de veiligheid en integriteit van onze gemeente en de samenleving. Daarnaast kent het slachtofferschap van ondermijnende criminaliteit vaak ernstige vormen en langdurige consequenties.
De aandacht voor ondermijning is niet alleen een thema voor de politie en het OM, maar zeker ook voor de gemeente. We willen immers als gemeente geen criminelen faciliteren, door bijvoorbeeld een B&B te laten starten zonder de juiste papieren te hebben, ongevraagd gemeentelijke grond te annexeren, meer bebouwing te realiseren dan het bestemmingsplan toestaat of integriteitsvraagstukken door beïnvloeding van ambtenaren, bestuurders en raads- of commissieleden. Handhaving hierop werkt corrigerend, maar vervolgens ook weer preventief.

Wat willen we bereiken?
- Een verbeterde informatiepositie van de ondermijnende criminaliteit in Losser.
- Een integrale aanpak, met een combinatie van bestuursrechtelijke, strafrechtelijke en financiële instrumenten.
- Een weerbare gemeentelijke organisatie en bestuur; we willen niet (onbedoeld) criminele activiteiten faciliteren.
- Een weerbare samenleving; we willen de meldingsbereidheid door onze inwoners vergroten en onze inwoners bewuster maken van de gevaren en mogelijkheden.

Wat gaan we doen?
- Deelname aan BT ondermijningstafel en informatieplein; bespreken casuïstiek
- Intensivering internationale samenwerking i.v.m. grensligging Losser, o.a. internationale driehoeken
- Aandacht voor buitengebied i.s.m. provincie en andere partners
- Deelname regionale Ondermijningsweken
- Bij casuïstiek en als er aanleiding voor is: MIA-controles
- Aanpak hennepteelt
    - Sluiting van drugspanden aan de hand van het onlangs aangepaste Damoclesbeleid
    - Onderzoeken intensieve samenwerking met elektriciteitspartners voor project aan de hand van slimme data
- Bewustwordingssessies voor gemeentelijke organisatie, maar ook voor ondernemers, inwoners, etc.
- Actualisatie en intensivering BIBOB-beleid en aanstellen BIBOB-coördinator
- Weerbaarheidsscan gemeentelijke organisatie door het RIEC
- Weerbaarheidsscan voor politieke gezagsdragers (raadsleden en bestuurders), in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 2022
- Deelname aan Meld Misdaad Anoniem
    - Eigenstandige informatiepositie voor de gemeente
    - Effectieve bestuurlijke (integrale) aanpak
    - M.-meldingen combineren met overige gegevensbronnen

    - Meer sturing en monitoring (ondermijnende) criminaliteit
- Informatiepositie verstevigen door dashboard Veiligheid, regionaal en lokaal: analyse cijfers, locaties, trends en ontwikkelingen.
- Gezamenlijk bekijken: welk instrumentarium inzetten? (financieel, bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk)
- Campagne Help Misdaad de wijk uit
- Meldpunt Niet-Pluis
- Fenomeenonderzoeken

<u>Prioriteit High Impact Crimes</u>

Waarom prioriteit?
High Impact Crimes (HIC) is een verzamelnaam voor delicten als woninginbraak, overvallen, straatroof en geweldsmisdrijven. Deze delicten hebben veel overeenkomsten zowel qua aard als qua dadergroepen en aanpak. De impact van HIC-delicten is groot. Niet alleen voor het slachtoffer, maar ook voor de directe omgeving. Het veiligheidsgevoel in de maatschappij kan door High Impact Crimes worden aangetast.

Wat willen we bereiken?
- Bewustwording creëren en onze inwoners weerbaar maken als het gaat om HIC-delicten. Wat kan men zelf in preventieve sfeer doen?
- Meer inzicht in de nieuwe vormen van cybercriminaliteit

Wat gaan we doen?
- Onderzoek naar cybercriminaliteit (wat houdt het precies in, welke uitingsvormen, etc.) en wat er nodig is voor het weerbaar worden tegen deze nieuwe vorm van criminaliteit
- Dashboard veiligheid: het volgen van ontwikkelingen en tijdig signaleren van eventuele nieuwe trends
- Inzet van bestuursrechtelijke instrumenten bij daders van High Impact Crimes

Financiën

In de programmabegroting van 2020 is geld beschikbaar gesteld voor versteviging van de aanpak van Integrale Veiligheid. Het gaat momenteel om een structureel, jaarlijks budget van € 51.000,-. We maken daarbij optimaal gebruik van de kennis en expertise op het gebied van veiligheid binnen de gemeente Enschede, waarmee we een dienstverleningsovereenkomst hebben. Sinds 2021 is er een bestuurs/beleidsadviseur vanuit het team Veiligheid van Enschede toegevoegd aan het team Veiligheid in Losser.
Hieronder vindt u een weergave van de verdeling van het budget van Veiligheid. Naast onderstaande middelen zijn er soms ook andere financiële middelen beschikbaar, die verantwoord worden vanuit portefeuilles van collegeleden. Zoals eerder al gezegd heeft veiligheid veel te maken met flankerend beleid, wat zijn eigen budgetten kent. Denk bijvoorbeeld aan het sociaal domein, beleid rondom wonen, het gezondheidsbeleid en handhaving.

Thema	Budget
Bijdragen regionale samenwerkingsverbanden (o.a. Zorg- en Veiligheidshuis Twente, platform IVZ, RIEC Oost-Nederland)	€ 18.000,-
Bestuur advisering en coördinatie Integrale Veiligheid[1]	€ 30.000,-
Werkbudget (voor o.a. MIA-controles, onderzoeken, bewustwordingscampagnes, activiteiten op ondermijning etc.)	€ 3.000,-
Totaal	€ 51.000,-

Conclusie: investeren in veiligheid is van cruciaal belang

Tot slot, een antwoord op de gestelde vraag: *waarom moet Losser investeren op het thema Veiligheid?*

Om een veilige gemeente te blijven en de negatieve trends om te buigen, is het van belang te (blijven) investeren op het thema Integrale Veiligheid. Bovengenoemde prioriteiten en acties zijn slechts enkele voorbeelden van alle taken en werkzaamheden die ons team Veiligheid verricht, in afstemming met alle interne en externe partners. De beschreven huidige financiën en capaciteit zijn daarvoor het absolute minimum om te kunnen voldoen aan de gestelde prioriteiten uit het IVP 2021-2024.

Indien deze capaciteit en financiële middelen niet beschikbaar zijn, dan is het niet meer mogelijk om samen met partners als politie, justitie en andere Twentse gemeenten de genoemde prioriteiten en thema's aan te pakken. Daarnaast is het niet meer mogelijk om mee te doen en mee te liften in het Twents samenwerkingsverband en zullen verschillende pilots, bewustwordingscampagnes, onderzoeken en gerichte acties/controles niet meer kunnen plaatsvinden. De gemeente Losser zal dan achterblijven in de regio en vermoedelijk een aantrekkelijke gemeente worden qua vestigingsklimaat voor criminelen. Investeren op het thema veiligheid is dus essentieel voor een veilig Losser!

[1] Deze capaciteit is extra inhuur van de gemeente Enschede en valt niet onder de Dienstverleningsovereenkomst tussen Losser en Enschede, in tegenstelling tot de andere fte's van het team Veiligheid Losser.